
UVODNA BESEDA

Letošnji Etnolog je sicer nastajal v nekoliko nenavadnem času, a smo ga kljub vsemu uspeli realizirati. Na sestanku uredniškega odbora decembra 2019 smo se dogovorili, da bo letošnja osrednja tema znanstvenih člankov prosti čas. K sodelovanju se je prijavilo kar nekaj avtoric in avtorjev, ki pa jih je v marcu pri dokončanju člankov zmotila razglasitev epidemije oz. pandemije zaradi novega koronavirusa. Tako kot na druga področja našega življenja je virus posegel tudi na nastajanje člankov. Nekateri avtorji so zaradi oteženega ali celo onemogočenega dela na terenu pisanje opustili, zamenjali temo ali skušali zelene podatke od sogovornikov dobiti s pomočjo posredne komunikacije. Zaradi naštetih razlogov v tematskem sklopu *Prosti čas* objavljamo le dva članka, nekaj pa jih, v upanju na boljše razmere za srečevanja s sogovorniki, predstavljamo v naslednje leto. *Barbara Turk Niskač* na primeru pohajanja in družbenega omrežja TikTok analizira prosti čas otrok v odnosu do produkcije in potrošništva, *Ana Vrtovec Beno* pa nam poda pogled na sodelovanje pri ljubiteljskem gledališču kot načinu preživljanja prostega časa.

Tematsko raznolik je razdelek *Razprave*. *Nena Židov* piše o izzivih, ki jih muzejem pri njihovem delu prinaša Unescova Konvencija o varovanju nesnovne kulturne dediščine. S pravicami do dediščine se na primeru delovanja Društva Debela griža s Krasa in vključevanju zasebnika pri upravljanju tamkajšnjega prazgodovinskega gradišča ukvarja *Jasna Fakin Bajec*. *Veronika Zavratnik*, *Nina Hlebec* in *Emilija Stojmenova Duh* pišejo o pomembnosti večdisciplinarnega pristopa kot bistvenega dejavnika pametnega in trajnostnega razvoja podeželja, kar se kaže tudi na primeru evropskega projekta Pametne vasi. *Miha Kozorog* razmišlja o zanj vprašljivem obstoju prikrite skupnosti »starovercev« v Posočju, o katerih piše Medvešček kot o urejenih in zaokroženih kulturnih celotah. *Monika Škrlič* razkriva vplive evropske kulturne politike na preobrazbo romarske poti Camino de Santiago v enega od označevalcev političnega in kulturnega prostora sodobne Evrope. *Meta Kordiš* se ukvarja z vplivi projekta Evropske prestolnice kulture v Mariboru leta 2012 in ugotavlja, da je kljub vsemu prišlo do nastanka nekaterih novih prizorišč kulturne produkcije in do spodbud k razmisleku o smeri razvoja mesta.

Etnomuzejske strani začenjamo s člankom o priljubljenem egipčanskem amuletu, t. i. magičnem očesu boga Hora, ki je pritegnil številne poglede obiskovalcev na razstavi

Magija amuletov. Nadaljujemo z nesnovno kulturno dediščino in njeno aktualizacijo na treh primerih (Škofjeloški pasijon, Obhodi kurentov in Klekljanje čipk v Sloveniji), kjer se nesnovna kulturna dediščina v življenju ljudi oz. njenih nosilcev kaže kot prostovoljna, pristočasna in tržna dejavnost. Predstavljamo našo osrednjo razstavo *Bosi. Obuti. Sezuti.*, manjšo razstavo o Ravenskem pustu ter razstavo Pokrajinskega muzeja Kočevje o Matiji Gladu. Prikazujemo nove pridobitve muzeja: slike na steklu, opremo pustnih oračev Okič, zapuščino nekdanjega ravnatelja SEM dr. Borisa Kuharja ter zbirko seminarских nalog o kozolcih študentov Fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo pod mentorstvom Nika Kralja. Objavljamo letno poročilo muzeja kot Koordinatorja varstva nesnovne kulturne dediščine ter poročili o dveh odmevnih projektih SEM v času epidemije novega koronavirusa (zbiranja zgodb in vicev). Poročiloma o 4. seminarju za etnobotaniko in etnoloških pripravnicah sledi dvoje poročil s področja etnologije čutov. Nadaljujemo z rednimi poročili o razstavnih in prireditveni dejavnosti SEM. Obeležujemo Valvasorjevo nagrado za življenjsko delo, ki jo je prejela kolegica Nina Zdravič Polič, upokojenima kolegicama Tanji Tomažič in Mariji Makarovič pa voščimo ob življenjskih jubilejih. Objavljamo tudi krajši zapis v spomin preminulemu italijanskemu zbiratelju Giorgiu Forniju, ki je spletel z muzejem bogate vezi. Zaključujemo z zanimivimi recenzijami knjig ter bibliografijo sodelavk in sodelavcev muzeja za leto 2019.

Nena Židov in Gregor Ilaš